

Tài Liệu 29/10/2007

Minh Võ

 Minh Võ trả lời phỏng vấn của đài Tiếng Nói Việt Nam Hội Ngõ ai về việc ông Ngô Đình Nhu tiếp xúc với đội di n của n ở Pháp và Bộ Cựu năm 1962 về vấn đề hiệp th ng gi a Nam- Bộ Cựu Nam..

Ngõ ai hi là nhà báo Hoàng Phúc Lê Hoàng Long, chủ nhiệm báo Thời Ngày Nay

Hỏi: Trong cuộc m n đàm gi a ông và ông Cao Xuân V đ đng trên DCV Online m i đây, ông Cao Xuân V có nói đ n cu c tiếp xúc gi a ông Ngô Đình Nhu với ông Pinay, đ i di n T ng Th ng Pháp Charles De Gaulle và sau đó với Phạm Hùng, cán b cao cấp của Việt C ng, sau này t ng là th t ng Bộ Cựu. Nhi u đ c gi r t quan tâm đ n v n đ chính tr t nh này. Theo ông, các cu c tiếp xúc này nh h ng th nào đ n tình hình chính tr Việt nam vào th i gian đó ?

Đáp: Theo tôi nghĩ đây là đ p đ nh ng ng i M không a T ng Th ng Di m và đ c bi t có ác c m với ông Nhu vin vào chuy n n y đ tìm cách l t đ Đ Nh t C ng Hoà. Trong l n tiếp xúc với ông Cao Xuân V v a qua, ông V có nói m t đ i u không đ c tôi ghi trong bài đã đ đng trên Đàn Chim Việt. Ông V b o tôi, khi bàn với ông Nhu về đ ngh c a Bộ Cựu Việt mu n hai m n hiệp th ng, ông Pinay đã nói "n a đùa n a th t": Coi ch ng ng i M h mà bi t chuy n này, h s đ o chính các ông đ y!" Dĩ nhiên m t s ng i M trong chính quy n Kennedy đã mu n làm đ o chính t 3 năm tr c c . Nh ng l n này h cũng có thêm ít nh t là m t cái c h p lý đ gi i thích với đ lu n.

Hỏi: Ông có th y là hai anh em ông Di m t mâu thu n, ti n h u b t nh t không? Tr c kia, năm 1955, ông H đã nhi u l n đ ngh hai m n hiệp th ng đ chu n b cho cu c t ng tuy n c vào năm 1956. Lúc y các ông đã c c l c t ch i. Thì t i sao bây gi l i tán thành ?

Đáp: Đúng ra năm 1955 Chính Ph Ngô Đình Di m đã t ch i vì lý do m n Bộ không có t do, và cũng vì n c không ký hiệp đ nh Gi Neo, thì không b ràng bu c b i hiệp đ nh đó trong v n đ t ng tuy n c . Ông Di m khi nh n l i c u hoàng Bộ Đ i v ch p chánh năm 1954, ông đã bi t mình ph i làm gì đ c u ít nh t n a n ở kh i h a C ng S n, vì ông đã quá hi u th nào là m t n chuyên chính vô s n, và các bi n pháp tàn b o c a ch đ y. Cho nên không th nào ông đ cho m t cu c tuy n c không công b ng, không có t do này đ a n t m n Nam cho C ng S n Qu c T . Vì ông cũng bi t rõ ông H là tay sai c a Qu c T CS, ch ng th c tâm yêu n c, mà ch l i đ ng lòng yêu n c a nhi u thành ph n dân t c đ

chiến đấu cho họ trong chiến đấu để giành quyền tự do.

Hơn nữa cũng phải nhìn nhận là lúc đấu trong những năm 1954- 1955 Miền Nam còn nhiều khó khăn chiến tranh. Dân số ít hơn miền Bắc nhiều, nhu cầu tiếp nhận tăng tuy nhiên ngay thì khó khăn đói kém. Những năm 1963 thì miền Nam đã vượt xa miền Bắc về mặt kinh tế. Tôi chỉ nêu vài con số.

Ví dụ số nông dân có ruộng ở Sài Gòn lúc này là 81, gần gấp đôi số nông dân có ruộng ở Hà Nội. Trong khi dân miền Bắc không đủ gạo ăn thì Sài Gòn xuất khẩu gạo, tới 70,000 tấn vào năm 1955 đã tăng lên tới 340,000 tấn xuất khẩu vào năm 1962. Số lượng gia súc trong 7 năm đã tăng tới 500 triệu. Thịt gia súc như heo, gà, vịt xuất khẩu trong năm 1961 đã trị giá gần 140 triệu đồng (vào khoảng 4 triệu Đô la, tính theo giá chính thức là 35 đồng mua Đô la.). Và còn nhiều chi tiết khác không kể xiết.

Đã nói lên một cách cụ thể về tình hình thanh bình trù phú của miền Nam thời kỳ tôi xin trích dẫn một đoạn văn thôi của tác giả Hồ Sĩ Khuê, một người bạn của ông Diêm là một tài và kỹ thuật tôn giáo, tham chí đàn áp Phật Giáo. Ông Hồ Sĩ Khuê nói về tình hình thanh bình như sau:-- Đây tôi trích từ cuốn sách của ông nhan đề Hồ Chí Minh, Ngô Đình Diêm và Mặt Trận Giải Phóng Miền Nam. Trong đó có nhiều câu nói rất hay như thế này:

"Cuộc sống hàng ngày của nông dân không còn đấu tranh nữa quá đáng. Thanh niên miền quê không dùng quần áo nên bị ham chuộng máy móc. Nhờ giao thông tiến bộ hơn xưa, nên rành nghề sản xuất nông nghiệp, mà không phải so bì hơn kém. Giáo dục mang. Trẻ em học tập thêm nhiều. Trẻ em miền quê không qua bậc tiểu học, nay đi vào trung học là chuyên bình thường. Báo chí sách vở lan tràn khắp nơi, mở rộng tầm hiểu biết phổ thông. Người miền quê con đấu tranh tin tưởng và chuyên xây dựng hàng ngày trong nước. Không còn mấy ai chìm trong vòng ngu dốt nữa...."

"Nông thôn không còn biến cố nông. Thành thị cũng không bao giờ còn gọi là vô sản nữa...." Đây là một câu nói của dân lao động thành thị được ông mô tả như sau:

"Tài xế taxi như người trả tiền không kể khách, không gác chân xem báo. Đạp xích lô như người chi tiền người như người lái bàn chuyên nghiệp của việc xóm chợ. Những công nhân như thợ sửa chữa máy đấu tranh công nhân trong xã hội, họ không khí hòa đồng vui vẻ cao. Con em lao động đã bắt đầu vào đời học, làm giáo viên, bác sĩ, kỹ sư, sánh vai cùng bạn bè đồng lứa, xuất phát từ một thành phố xã hội....Thế thì, dân Miền Nam thời Cộng Hòa Nhân Việt có một cuộc sống vật chất đầy đủ.... Đầy đủ. Chưa đúng. Chưa phải."

Ông Khuê còn viết nhiều rất nhiều nữa về tình hình thanh bình như của miền Nam trong cuốn Hồ Chí Minh, Ngô Đình Diêm và Mặt Trận Giải Phóng Miền Nam. Tôi nghĩ, trong tình hình như thế, nông thôn không còn biến cố nông, thành thị hết vô sản, nhu cầu tiếp nhận tăng tuy nhiên do miền Nam có nhiều hy vọng sống tốt.

Hỏi: Thế còn cuộc sống miền Bắc thì sao?

Đáp: Tôi không có số liệu chính thức. Thế ra số liệu chính thức do CS đưa ra nhiều khi cũng đáng tin. Những công nhân của một số nhà văn nhà thơ thì cũng đủ thấy cuộc sống miền Bắc, không phải chỉ thua miền Nam, mà là rất bị đất khó có thể tăng trưởng nữa. Ví dụ chế độ của Đào Hữu, Con Bò Thời và Cái Đêm Hôm Ấy Đêm Gì của Phùng

Gia Lạc, Thiên Đàng Mù cưa Đàng Thu Hoàng, hay Ông Tàng Vở Hủ, và Con Gái Thợ Thợ n cưa Nguyễn Huy Thiệp thì sữ rõ.

Ngọc, vai chính trong Nỗi Oan mù i 12 tuổ i đã phò i leo xuổ ng giổ ng sâu thăm thẳ m, đàng lên trổ n trổ t đầ mức nườ c, gánh nườ c. Rò i khi lổ n lên thợ y trong làng "sao mà lổ m ngườ i tồ tồ thợ ? Nhiổ u ngườ i tồ thợ t cồ . Có ngườ i nhợ y xuổ ng giổ ng mà chồ t. Ngườ i sổ ng thì mùa đổng chui vào đầ ng lá khô cho đầ rét...

Gia đầ cầ u Chắnh cầ a Hổ ng vai chắnh trong Thiên Đàng Mù bầ a ăn chồ có mầ t đầ rau muổ ng luổ c và mầ t đầ nhổ ng rang hành chia ra làm 3 ô, mầ i ô chồ có 15, 16 con bé tí bầ ng đầ u đầ. Thợ ng anh chồ c đầ vào phổ n cầ a thợ ng em bầ mầ đầ đầ u đầ gồ vào đầ u thợ ng anh. Thợ ng anh khóc ré lên...

Con bò cầ a hồ p tác xầ trong Con Bò Thợ i cầ a Phùng Gia Lạc thì gồ y nhom, chồ bù cho khi nó chồ a vào hồ p tác xầ thì béo tồ t. Cầ i cầ nh cha chung không ai khóc ổ các hồ p tác xầ quá tàn tồ . Nổ u thu hồ ach có khá đầi chồ thì cũng chồ béo mồ y kồ trong ban quổ n trồ . Xầ viên vổ n đầi meo.

Đầ c biồ t dân quề nghèo đầ n đầ trồ con đầ chín mầ i tuổ i cũng không có quổ n. Không chồ có thồ cầ a Nguyễn Chí Thiệp n tồ trồ con trong tù lon ton không phò i mầ c quổ n.

Mà cầ chuyổ n Cô Gái Thợ y Thợ n cầ a Nguyễn Huy Thiệp cũng tồ cầ nh mầ t bé gái 12 tuổ i cầ i truổ ng cầ m đầ u mầ t toán 6,7 đầ a trồ ban đầm cũng trổ n truổ ng đầ ăn trồ m mầ cầ a hồ p tác xầ. Còn con trai mầ i 14 tuổ i đã phò i đầ cầ y. Mà lổ i còn là thồ cầ y chồ lổ cầ a hồ p tác xầ. Tồ i đầ n vồ nhà lổ i còn phò i đầ đầo đá ong! Trong Ông Tàng vồ hủ mầ t nhân vồ t nói mầ i ngày trong nườ c có cầ ngàn ngườ i chồ t khồ c khồ ai, chồ ổ c đầ c chồ t nhanh nhồ lính. "Lính các anh sồ ng, đầm mầ t phát. Sồ ng!" Chồ mồ y hàng đầ đầ đau lòng. Có lổ tin tồ c tình báo cũng cho ông Đầ m biồ t tình cầ nh đầ. Nên nổ u hiồ p thồ ng đầ c, mà có đầ p chia bầ t phổ n lúa gồ o, vồ i vóc ổ miổ n Nam cho dân quề miổ n Bầ c, thì đầ là mầ t cầ chồ bác ái, tồ thiổ n rồ i. Hổ n nồ a ai cũng biồ t ông là mầ t nhà ái quồ c, rồ t thồ ng dân.

Hổ i: Ông có nghĩ rồ ng khi tắnh chuyổ n hiồ p thồ ng vồ i Hổ Chí Minh, là ông Nhu đầ mầ c mầ u trúng kồ cầ a con cáo già rồ i không ?

Đắp: Quồ quắt đầ y đầ có móng tay nhổ n. Tôi nghĩ ông Nhu không thồ không biồ t mầ u mô cầ a CS. Và ông cũng phò i tắnh toán kồ lổ m trồ c khi đầ n thân vào nhổ ng cuổ c tồ p xúc nguy hiổ m nhồ vồ y, nhồ t là vào mầ t khu cầ a Viồ t Cầ ng không có hồ tồ ng vũ trang. Chồ c rồ ng trong các cuổ c thồ ng lồ ng ổ Paris năm trồ c, có các nhà lắnh đầ o Pháp Quồ c bầ o đầ m, ông Nhu đầ có thồ có mầ t sồ tin tồ ng nào đầ, cũng nhồ phò i tồ tin lổ m, mầ i giổ n thân nhồ vồ y. Chồ ông Nhu không phò i con ngườ i xồ c nồ i, làm liổ u. Vồ lổ i cũng vì nhiổ t tình mong ổ c tránh đầ c mầ t cuổ c xung đầ t vũ trang rồ ng lổ n, trong đầ có thồ sồ có sồ tham đầ cầ a lổ c lồ ng vũ trang đắng kinh sồ cầ a các đầ i cầ ng.

Chắnh ông Đầ Mồ u, tác giổ "hồ u danh vô thồ c" cầ a cuổ n Viồ t Nam Máu Lồ a Quề Hổ ng Tôi (Văn Nghồ xuổ t bầ n tồ i Nam Cali năm 1993) đầ trích đắng mầ t lá thồ riềng cầ a mầ t ngườ i bầ n cầ a ông, trong đầ có nói đầ n nhổ ng lổ i cầ Tồ ng Thợ ng Đầ m nói vồ i ông Võ Nhồ Nguyễn là mầ t đầ ng chí cầ a Tồ ng Thợ ng rồ ng, "Vồ tôi vồ i chú Nhu có ý dù hai miổ n Quồ c Cầ ng tranh chồ p, nhổ ng đầ u là máu mồ ruồ t thồ t, phò i có biổ n pháp anh em giổ i quyồ t lồ y chiổ n tranh, đầ tồ n hao sinh mồ ng, tài sồ n...." Trong cuổ n Ngô Đầnh Đầ m Lồ i Khen Tiổ ng Chồ tôi đầ trích đầ n đầ y đầ hổ n và đầ có lổ i bình. Ông Đầ Mồ u trích lổ i bầ c thồ cầ a ngườ i bầ n này đầ chồ ng minh Tồ ng

Thống Diệm có ý đồ nhả a hiếp vớ i Cộng Sản, bán đống miền Nam.

Nhưng tôi nghĩ đây là bợ ng chợ ng cho thợ y anh em ông Diệm thợ c sợ yêu nợợ c, thợợ ng dân, không muợ n chiợ n tranh tiợ p tợ c, mợ rợ ng, gây thêm tang thợợ ng, chợ t chợc.

Hỏi: Ông có nghĩ rợ ng, nợ u anh em ông Diệm không bợ giợ t, và Hoa Kỳợ ng hợ ông trong viợ c hiợ p thợợ ng vớ i Bợ c Viợ t thì Miền Nam sợ không bợ mợ t vào tay Cộng Sản không?

Đáp: Rợ t tiợ c rợ ng lịch sợ không có chợ nợ u hay chợ giợ sợ. Hợ n nợ a đợ trợ lợ i câu hợ i học búa này tôi phợ i tợ đợ t mình vào đợ a vợ hai ông mợ i thợ a đợng và công bình. Nhưng lợ i cũng tiợ c rợ ng tôi không phợ i là mợ t chính khách, chợ viợ t báo, nghiên cợ u và theo rợi thợ i cuợ c vớ i mợ t nhân quan hợ n chợ. Có thợ nào ông miền cho tôi khợ i trợ lợ i câu hợ i nợ y không ?

Hỏi: Đã đành là thợ. Nhưng ông vợ a nói ông tợ ng nghiên cợ u và theo rợi thợ i cuợ c, vợ y cợ nhợ nhợ ng gì ông nghiên cợ u đợợ c, ông cợ thợ đợ a ra mợ t nhợ n đợ nh vàợợ c đợa đợi thợ c tiợ n xem sao?

Đáp: Đã vợ y, thì xin ông cũng nhợ quý thính giợ hợ coi nhợ đây chợ là phợ ng đợ nh vợ tình hình có thợ đã xợ y ra trong dĩ vợng, theo nhân quan cợ a tôi mà thôi.

Theo tôi biợ t thì nhiợ u ngợợ i chợ ông Diệm quá ngay thợ ng đợ bợ lợ a. Còn ông Nhu thì quá kiêu ngợ o lợ i cóợ o tợợ ng. Nhưng ngợợ c lợ i cũng có ngợợ i khen ông Nhu là có nhiợ u mợ u lợợ c và trợ m tợnh. Và nhiợ u ngợợ i hợ n nợ a khen ông Diệm là ngợợ i có viợ n kiợ n chính trợ nhợ mợ t nhà tiên tri, kiợ n thợ c vợ chiợ n lợợ c sách lợợ c quân sợ cợ a ông cũng rợ t là yên bác.

Tôi chợ xin nêu lên vài danh tánh và sợ viợ c mà hiợ n tôi còn nhợ. Tôi không nhợ c lợ i lợ i ca tợ ng cợ a nhợ ng danh nhân Mợ nhợ 3 vợ Tợ ng Thợ ng Mợ là Dwight Eisenhower, Richard Nixon, Lyndon B. Johnson, Thợ ng Tợợ ng Maxwell Taylor hay đợ i sợ Frederick Nolting, hay nợ ký giợ tên tuợ i Marguerite Higgins, hay nhợ t là hợ c giợ, sợ gia, nợ Tiợ n Sĩ Ellen Hammer là nhợ ng ngợợ i ai cũng biợ t là rợ t ngợợ ng mợ Tợ ng Thợ ng Ngô Đờnh Diệm. Tôi chợ xin trợ ng đợ n mợ y nhà báo Mợ, Anh, Pháp, Úc đã tợ ng chợ trích nợ ng nợ ông Diệm là đợ c tài gia đờnh trợ, và coi ông thua kém ông Hợ. Tôi muợ n nói đợ n nhợ ng Stanley Karnow, Bernard Fall, Dennis J. Duncanson, Denis Warner. Ngợợ i Viợ t thì có ông Hợ Sĩ Khuê đã nêu trên. Tợ t cợ nhợ ng ngợợ i trên đợ u nêu nhợ ng bợ ng chợ ng cho thợ y ông Diệm có mợ t viợ n kiợ n chính trợ nhợ nhà tiên tri. Bernard Fall đã trợ ng đợ n mợ t bợ n tin tình báo cợ a Pháp năm 1948 đã phợc trình rợ ng ông Diệm lúcợ y đã biợ t trợợ c Hoa Kỳợ sợ can thiợ p vào Viợ t Nam, rợ i Bernard Fall phê rợ ng viợ n kiợ n đó rợ ràng là mợ t lợ i tiên tri mà lúcợ y (1948) chợ ng ai đợ ý. Karnow cũng khen ông Diệm đã tiên tri là phe Quợ c Gia sợ thua ... Vợ phía ngợợ i Viợ t, có ông Hợ Sĩ Khuê đã nêu lên ít nhợ t là 3 trợợ ng hợ p chợ ng tợ ông Diệm nhìn trợợ c thợ i cuợ c nhợ mợ t nhà tiên tri. Riêng nhà báo Úc Denis Warner, trong cuợ n The Last Confucian, --gợ i ông Diệm là Nhà Nho Cuợ i Cùng-- đã thuợ t lợ i trợợ ng hợ p ông Diệm chợ cho ông trên bợ n đợ thợ y chiợ n lợợ c chiợ n thuợ t cợ a Viợ t Cợ ngợ vùng Viợ t Bợ c hợ i 1948-50 ra sao. Ông cũng nhợ c lợ i lợ i Tợ ng Thợ ng Diệm nói vợ chiợ n lợợ c cợ a Mao Trợ ch Đợng mà ông (Tợ ng Thợ ng Diệm) cho rợ ng rợ t đợ n sợ nhợ ng trên thợ giợ i lợ i chợ có hai ngợợ i hiợ u nợ i là Che Guevara và Hợ Chí Minh. Phân tích kợ nhợ n đợ nh này thì thợ y ông Diệm phợ i là mợ t ngợợ i rợ t am tợợ ng vợ lịch sợ và chiợ n lợợ c mợ i có thợ có mợ t nhợ n xét trong mợ t lúcợ vợ 3 nhân vợ t Cộng Sản trong chợ mợ t câu nói nhợ vợ y. Mợ t ngợợ i không nghiên cợ u kợ vợ Mao Trợ ch Đợng, vợ Hợ Chí Minh, vợ Che Guevara, và phong trào Cộng Sảnợ Nam Mợ, thì không thợ nào dám nói lợ i khợ ng đợ nh nhợ đờnh đợng cợ t vợ i mợ t nhà báo nợ i tiợ ng cợ a

Úc nh Denis Warner.

Hỏi: Tôi cũng nghĩ ông Diệm là một lãnh tụ có tài mà có thể dõng dạc tan rã những quân trong một năm, rồi sau đó, tởm lo sợ để cho một miền Nam trù phú và thịnh vượng đi an bình chôn trong vòng mấy năm. Nhưng nếu như thực hiện 6 giai đoạn an ninh tiếp theo kế hoạch của Tổng Thống Diệm, như là do trao đổi thối tẩn, tởm do đi lại thăm viếng giữa hai miền, như là tởm do chuyển quân của Bắc vào Nam, thì sẽ có những khác gì mà toang của cho CS xâm nhập dõng rồi sau đó nó đánh phá mình thì sao? Trong số 3000 dân mà ông Nhu tính sẽ bị miền Bắc đưa đi của vào Nam sinh sống, thì nào có những có hàng trăm cán bộ tính báo gián điệp của Cộng Sản.

Đáp: Trước khi thực hiện 6 giai đoạn an ninh tiếp theo thì tự nhiên đã phải có một thời gian tiếp xúc các hành động vũ trang chống phá lẫn nhau. Trước có những tiếp xúc giữa ông Nhu với Phạm Hùng sẽ có thể dẫn đến một cuộc họp tiếp theo để hai nhà lãnh đạo tối cao hai miền. Hay ít nhất cũng phải có một vấn đề ký kết giữa các bộ trưởng ngoại giao hai miền trong sự chống lại giữa các quan sát viên quốc tế. Cho nên việc gián điệp xâm nhập dù có cũng chỉ là những hoạt động thông thường không có nguy cơ đưa đến những xung đột vũ trang công khai dõng. Vì nếu như miền Bắc có phái điệp viên vào Nam dõng một cách dõng dàng, thì miền Nam cũng có thể đưa gián điệp vào miền Bắc vậy. Tất nhiên rồi, khi đã thực hiện tiếp xúc với nhau thì những nguy cơ lan rộng tranh không còn, mà còn có thể ngăn chặn hay giảm thiểu dõng những hành động quấy phá lẫn nhau. Dù sao thì để đi tiếp dõng một thời gian tiếp xúc giữa ông Nhu và Phạm Hùng. Trong khi đó thì cả hai bên đều phải tính toán đi u hướng tiếp xúc, tìm hiểu thi u ý của nhau, thông cảm nhau hơn mà có thể thành dõng. Tóm lại đây là một cuộc đi u trí cam go, chỉ không dõng dàng.

Hỏi: Việc hai bên thù địch tính chuyển hòa giữa những người có trung gian, và khi thông thuyết cũng cần có những chống lại. Ví dụ tiếp xúc giữa Giơ Ne Vơ trước khi Pháp và Việt Minh ký kết, thì đã có những cuộc thảo luận, bàn cãi, mà cũng kéo dài nhiều tháng. Vậy trong việc ông Nhu tiếp xúc với đi u của Hà Nội, ngoài các nhà lãnh đạo Pháp quốc ra như Tổng Thống De Gaulle và ông Pinay ra có còn những người nào biết không?

Đáp: Theo Tiến sĩ Ellen Hammer, tác giả cuốn A Death In November, thì trong buổi tiếp tân ra một của tân ngoại giao tiếp xúc Tổng Công Công vào cuối tháng 8 năm 1963, ông Nhu đã tiếp xúc với tiếp xúc đoàn Balan trong Ủy hội Quốc tế Kiểm soát Đình Chiến (ICC) là luật sư Mieczyslaw Maneli, lúc Ủy hội có sự hiện diện của các đi u của Pháp, đi u của Ý và đi u của Vatican. Đúng ra Maneli đã tởm Hà Nội vào Saigon vào mùa xuân, trước đó khá lâu. Nhưng khi một sự nhà ngoại giao, trong đó dĩ nhiên có đi u của Pháp Lalouette, tiếp xúc dõng với Maneli để khuyên ông ta nên gặp ông Ngô Đình Nhu thì với Phạm Giáo bùng nổ. Cho nên mãi đến cuối tháng 8 hai người mới có tiếp xúc nhau tối buổi tiếp tân. Tiến sĩ Hammer thuật lại rằng lúc Ủy hội Maneli đang nói chuyện với đi u của cha Asta, đi u của tòa thánh Vatican, thì thấy ông Ngô Đình Nhu cũng tiếp xúc đó không xa, đi u của cha li u kéo Maneli đến giữa thi u với ông Nhu. Tiếp xúc 3 nhà ngoại giao khác cùng tiếp xúc phía h. Đó là các ông Lalouette, đi u của Pháp, D'Orlandi, đi u của Ý và Goburdhun, đi u của Liên Xô, cũng là chủ tịch Ủy hội Quốc tế Kiểm soát Đình Chiến. Tiếp xúc cùng cần lưu ý là tân đi u của Mỹ là ông Henry Cabot Lodge cũng có mặt trong cuộc tiếp tân này và cũng tiếp xúc cách đó không xa lắm.

Tiến sĩ Hammer thuật lại những đi u trao đổi giữa hai người. Nhưng trong đó tôi chỉ chú ý tối

việc ông Nhu nhận mệnh lệnh đích đem lại hòa bình. Và trong bài viết của Maneli, mà nhiều người nghe được, ông Nhu thường xuyên phê bình các chính sách dân, còn nhiều mệnh lệnh không chịu phê bình người Tờu mà thôi, khi nhiều nhà ngoại giao có mặt tại hội, không biết có phải ông nhận gián điệp kích cầu Hoa Kỳ hay không. Còn Maneli thì hẳn sẽ sẵn sàng giữ vai trò tích cực nhất. Sau đó Maneli nhận được giấy mời đến gặp ông Nhu tại dinh Gia Long vào ngày 2-9-1963. Việc cuộc gặp này thì không thấy có tài liệu nào cho biết nội dung ra sao cả.

Hỏi: Có tài liệu nói Maneli có gặp ông Nhu tại nhà riêng của ông ở số Lalouette trong ngày 14-7-63, tức là ngày Quốc Khánh của Pháp. Ông có tin tức gì về nội dung cuộc gặp này không?

Đáp: Tin này do tờ Jeune Afrique (Châu Phi Trẻ) loan. Nhưng chính Maneli đã phỏng vấn trong tác phẩm The War Of The Vanquished (Cuộc chiến của những kẻ chiến bại). Hai người gặp nhau lần đầu trong buổi tiếp tân của Ngoạiại Trưởng Ngoại Công Cựu. Và lần thứ hai, cũng là lần chốt, vào ngày 2-9-63 tại dinh Gia Long.

Hỏi: Về phía nhà cầm quyền miền Bắc, phần nào của họ ra sao, và những điều kiện họ đưa ra là gì?

Đáp: Theo bà Hammer, tác giả cuốn A Death In November, thì khi ông Goburghun, người số 1 đi Hà Nội về với tư cách chính thức Ban Kiểm Sát Đình Chiểu, đến gặp ông Hồ Chí Minh thì thấy ông ta chấp nhận những không thấy có gì ngăn cản cuộc hiệp định tại Saigon, ông ta còn bảo người số 1: "Ngô Đình Diệm là người yêu nước theo cách của ông ta... hãy bắt tay ông thay tôi, nếu gặp." Việc ông đi số 1 này, thì chính Maneli cũng cho rằng ông ta, cũng như dân miền đi nhận hạn về phía anh em ông Diệm và sẽ rút lui về "mặt lá bài này". Cho nên Goburghun, cũng như Lalouette, tìm mọi cách để tránh đổ chính. Nhưng là ông Lalouette đã nhiều lần thuyết phục ông Cagot Lodge, nhưng không thành công.

Khi Maneli đến Hà Nội trình bày kết quả theo số hàng ông đến các ông Lalouette và Goburghun, thì chỉ hai ngày sau Hà Nội đã có đáp ứng: Hà Nội sẵn sàng khi số 1 thuyết phục bắt đầu và bắt đầu lúc nào, bí mật hay công khai. Bộ trưởng ngoại giao Xuân Thủy, theo chính sách của chính thức và theo tiến độ sẵn sàng trình lên mặt danh sách những hàng hóa có thể trao đổi giữa hai miền. Còn điều kiện, Hà Nội chấp nhận thấy M rút lui khỏi miền Nam, thì sẵn sàng bàn thảo về bắt đầu đi về gì?

Hỏi: Về nội dung các cuộc đàm phán thuyết, ông có tài liệu nào về tin đến hai người này rằng sẽ có mặt chính phủ liên hiệp quốc công, hay mặt thể liên bang Đông Dương không?

Đáp: Theo tôi, có tin đến này phát xuất từ báo cáo của Maneli. Trong cuốn sách nói trên, Maneli có viết rằng ông ta hỏi Phạm Văn Đồng về mặt ông Hồ về mặt khả năng có mặt thể chính phủ liên bang về miền Nam, hay mặt thể chính phủ liên hiệp không, thì Phạm Văn Đồng trả lời là, mặt số 1 có thể đàm phán trên cơ sở nhận được lập và chấp nhận tại thể của dân tộc. Một lần trên, tác giả Maneli đã trích dẫn báo cáo từ mặt của ông ta chấp giữ cho chính phủ CS Balan, và tòa đi số Liên Xô ngày 10-7-63.

Cũng về tin đến này còn có mặt nguồn tin khác liên quan đến câu chuyện giữa người Nguyễn Khánh và trưởng nhiệm vụ CIA tại Saigon lúc này là John Richardson. Họ bàn về mặt thể tuyên bố nào đó của ông Hồ Chí Minh. Người ta còn đến rằng trong năm 1963 đã có mặt hội nghị tại

Cam Bốt đã bàn với với Liên Bang này trong hai ngày đó có đi đến của ông Hồ và đi đến của ông Nhu. Nhưng không có chi tiết gì cả thì với những tin đồn này.

Hỏi: Ông có tin rằng ông Hồ đã hoàn toàn từ bỏ những gì mà không bị Liên Xô và Trung Cộng ngăn cản không?

Đáp: Trước khi Khrushchev gặp Stalin rồi đưa ra 5 nguyên tắc chung, thì áp lực của Liên Xô trên các nước cộng hòa có gì mạnh mẽ. Hơn nữa Khrushchev đã từng đề nghị cho cộng đồng Việt Nam Cộng Hòa tham gia ông Diệm vào Liên Hiệp Quốc, thì có lẽ lúc này Liên Xô không chấp nhận hai miền hiệp thương với nhau, để làm gì mạnh mẽ cả căng thẳng, chấp nhận những gì của hai miền mà cộng đồng hai khối Đông Tây nữa. Còn Trung Cộng, thì ta đã biết họ với có thiện cảm với chính quyền Ngô Đình Diệm, ngay từ khi vừa thành hình. Trước những Trung Cộng Chu Ân Lai đã nhiều lần đề nghị lập bang giao giữa Nam Việt và Bắc Kinh. Nhưng dù sao thì trong vấn đề này xin để Maneli có ý kiến:

Trong báo cáo từ ngày 10-7-63 Maneli nói hai bên miền có thể đi tìm một thỏa hiệp mà không có sự tham gia của các đồng chí cộng đồng. Với phần này của Liên Xô, Maneli trích lời của ông đi nói với Maneli rằng, có lý do để nghi ngờ những gì Việt Nam miền thu xếp riêng với nhau. Còn về phía Trung Quốc, thì qua cuộc tiếp xúc với sự quan Trung Cộng Hà Nội, Maneli cho rằng Trung Cộng không biết gì về cuộc tiếp xúc giữa Saigon và Hà Nội. Nhưng Maneli lại thêm rằng, họ chấp nhận biết những gì không chấp nhận. Rồi Maneli phê phán câu làm lại kết luận của cộng đồng sách dài 20 trang về cuộc gặp gỡ giữa ông với ông Ngô Đình Nhu: Xét về mặt chính trị mà nói thì việc Hà Nội hành động mà không có sự chấp thuận của Bắc Kinh là điều có ý nghĩa nhất.

Hỏi: Điều này đi với tôi hai khó tin. Theo tôi nghĩ, chấp nhận những Trung Cộng mà cả đàn em của ông Hồ cũng không thể chấp nhận cho ông ta tự ý những gì mà chính quyền Miền Nam. Không biết ông có tin là ngoài hai bên di chúc ông Hồ để lại, để cả nhà cầm quyền Hà Nội công bố, còn có một bên di chúc ông và với tay không? Trong bên di chúc này, mà những gì ta báo đã để đọc gì o nghi ngờ thì chắc chắn là của ông Hồ thật. Trong bên di chúc này ông Hồ có nói đến việc ông có một cô con gái với một người Pháp và với việc ông tính chuyển những gì ông Ngô Đình Diệm, và vì vậy ông đã bỏ nhóm Lê Duẩn hiểu chi tiết hăm hai, từ đó với sau một thời gian hành.

Đáp: Tôi cũng có nghe nói đến bên di chúc với tay này rồi cũng đi tìm để thì thấy không đáng tin lắm. Tôi cũng có hỏi một số cán bộ cao cấp Cộng Sản hai ngày thì họ cũng nói có biết có một di chúc như vậy, nhưng vẫn phong không phải của ông Hồ. Theo tôi nghĩ, miền miền xem đây có phải là di chúc thật hay không, nên tìm những gì con gái của ông Hồ để hỏi cho ra lẽ. Nhưng tôi nghĩ, nếu bà này còn sống, nay cũng đã ngoài 90 rồi. Tức rằng những gì ông Hồ để lại bên di chúc này ra trên báo, đã không được tin cậy. Vì vậy rất khó tin. Riêng chúng tôi với nghĩ ông Hồ với còn để lại quy định vào những năm cuối đời. Trong cuốn Hồ Chí Minh như một người bạn chúng tôi đã để lại một cuốn để chúng minh đi về đó.

Hỏi: Hiệp thương từng đã là một công việc làm cho các đồng phái quốc gia hai 1945 sa vào mà trở thành thân bại danh liệt, khi nào đã sự bại hai hay phải chấp nhận sang Tàu. Ông có nghĩ anh em ông Diệm có tài để không mắc bẫy không?

Đáp: Ông Diệm đã không sa bẫy lúc này. Các ông Huỳnh Thúc Kháng, Bùi Bằng Đoàn, Phan Kế

Tôi ai đâu nghe lời đi đâu của ông Hồ ra hợp tác. Các đảng phái quốc gia như Việt Quốc, Việt Cách của các ông Nguyễn Tấn Hưng Tam, Vũ Hưng Khanh, Nguyễn Hữu Thọ n.v.v... đâu mà bị y tham gia chính phủ liên hiệp và nhận 70 ghế ở quốc hội mà không được bầu. Nhưng như tôi từng viết cho ông Diệm không bầu y. Chính Hồ Chí Minh đã mời ông Diệm giữ chức bầu trưởng Nội Vụ mà bị ông Diệm từ chối từ chối từ chối, trong lúc đang ở trong tay sinh sát của ông Hồ. Đó là trước kia, lúc ông ở vào cái thời điểm sinh, hoàn toàn trong tay ông Hồ, mà ông còn không như ông bị bầu bầu. Còn bây giờ ông Diệm đã có mặt của các phe phái và hùng mạnh hơn ông Hồ. Nếu có hiệp thương là hiệp thương ở thời điểm này, thì sao lại phải sợ. Hồ nhận bắt cứ mặt cuộc xung đột vũ trang hay chính trị nào cũng đâu phải đi tìm mặt cuộc thương thuyết để chấm dứt xung đột. Địch biệt là cuộc xung đột giữa ý thức hệ CS mặt bên, và bên kia là thế giới tự do, cuộc xung đột bao trùm khắp hoàn vũ cũng đã kết thúc bằng mặt lợi ích chung của cả hai, tiếp xúc và thương thuyết giữa các nhà lãnh đạo hai bên. Thì lúc này dù bên nào đi bầu cử trước để bầu cho mặt giữ pháp chính trị cũng đâu đáng hoan nghênh.

Tuy nhiên cũng phải thú thực rằng có nhiều người coi việc ông Hồ từng ông Ngô Đình Diệm cảnh đào đập xuân Quý Mão (1963) cũng từng ông Ngô Đình Diệm, trong truyện Tam Quốc, từng cho Đổng Trác con hát ở đào Điêu Thuyền, khi ở Lưu Bị vì ghen mà giết cha nuôi. Hồ cho rằng cảnh đào từng ông từng ông và mặt bầu cho những cuộc tiếp xúc giữa hai miền đã làm cho người Miền ra tay hại ông Diệm. Nhưng riêng tôi không nghĩ thế.

Hỏi: Nhiều sự gia tăng cho rằng ông Nhu tiếp xúc với Bộ Cựu Chiến Sĩ là có ý làm "sống ta" với Miền, khi tiếp xúc lại của Miền quá nặng. Ông có nghĩ như vậy không?

Đáp: Nếu chúng ta nhìn vào những diễn biến trong mấy tháng giữa năm 1963, thì suy đoán như thế cũng có lý. Nhưng thực ra người Miền đã muốn thay ông Diệm hay ít nhất cứ làm áp lực để đưa ông Nhu ra ngoài quốc tế lâu trước đó. Và hai anh em Tấn Hưng Tam cũng đã có những toan tính về mặt kết thúc hòa bình qua những cuộc tiếp xúc ngoại giao trước của Bộ Cựu Chiến Sĩ năm 1962 trước kia rồi. Người Miền muốn hại ông Diệm, không phải vì ông đàn áp Phật Giáo, cũng không phải vì ông đem đi đến mặt giữ pháp với Bộ Cựu Chiến Sĩ. Mà theo tôi nghĩ, lý do chính họ muốn hại ông Diệm vì ông không đồng ý cho họ đem quân ở lại vào Việt Nam. Ông Diệm muốn dần dần tiến tới hiệp thương với Bộ Cựu Chiến Sĩ vì muốn tìm kiếm cho nhân dân Việt Nam một nền hòa bình, dù tạm thời và giữa họ chẳng nữa, còn họ là càng ngày càng dần sâu vào mặt cuộc chiến mà lúc mặt thêm ác liệt. Nhất là khi mà sự người người ai quốc càng ngày càng gia tăng mãi, như từ 1962.